

Spørgsmål om mulighederne for en nutidig (post)-sekulær luthersk (bidrag til en) retsetik

1. spørgsmålet om absolutering - . min forståelse af en luthersk retsetik. Hvorfor den bliver problematiseret i det 21. årh. det tilsvarende norske spm i dekalogen. Ind forsvinder
2. Ret: institution (organisation) – proces – norm. Faktum – konflikt (forebyggelse) – individer i samfundet
3. 1536: sekularisering af den institutionelle og processuelle ret.
4. ortodoksien: behov for ændringer i den normative ret. Teologernes rolle som bidragydere
5. 1683: enhedsstaten.
6. 1736: enhedsretten: dansk jurist – ét institutionelt retligt hierarki – sekularisering af rettens processer. Normerne? Konfirmationens indførelse
7. 1814: statsborgerskab til jøder på betingelse af – enhedsretten
8. 1849: demokratisering af enhedsretten: ét retligt organisatorisk hierarki (1866) – fælles sekulariseret proces – begyndende sekularisering af normerne Skandinavismen – ægteskabslovgivningen
9. Velfærdsstaten gennemfører endeligt sekulariseringen af både institution, proces og norm såvel som af jus-faktum-vurdering. Tine og mellemkrigstiden og præsten i skolen og religionsundervisning som konfessionalisering – sekularisering af normdannelsen fra Hal og Bodil Koch og frem – velfærdsstaten som enhedsstat organisatorisk, processuelt, normativt. Ikke adskilles, ikke sammenblandes. Skolelovgivningen i 1970erne. Sekulært videnskabeligt grundlag for normdannelsen. Men dog stadig et fælles normativt grundlag: Vi er alle konfirmerede og kan derfor alle adskille og sekularisere retten. Og en anden fælles forudsætning: selvom både

institutioner, processer og normer er sekulariserede og også folkekirkenes præster fyres i rent forvaltningsretlige sager – så anerkender den sekulære stat dog stadig sin egen grænse i form af lov om gejstlige læresager i 1990'erne og i form af selvfølgheder om, hvem der skriver ritualer.

10. Globalisering. 2001. Cartoons-crisis. Post-sekularisering. En række selvfølgheder bringes i spil:

- a. Katolsk opdeling i to retlige sfærer
- b. Reformert – og menneskeretlig – opfattelse af religion som en del af det frihedsrum, staten ikke skal blande sig i (medmindre der er gode grunde)
- c. Tilbagegang for ortodoks salt-og-lys-opfattelse
- d. Konflikt omkring islamisering af tidligere socialistisk-fransk-sekulariserede stater med enten religion som noget privat eller især stat som kontrollant af religion
- e. Magt bag kinesisk sekulær liberalistisk kontrol af religion

2 modeller rundt om os: statslig styring af religion eller teokrati eller fuldstændig klar udsondring i to forskellige retlige rum, hvoraf det ene er defineret ved sine religiøse rødder (kanonisk ret, mosaik ret, sharia, mormonernes retsopfattelse -)

11. jeg har til nu fastholdt, at luthersk retsetik netop er en opfattelse af, at ret er ret og ret er sekulær. Også den ret, der organiserer de religiøse organisationer og religiøse menneskers liv.

12. DK – mange små og store sager viser at skelne, ikke adskille, men heller ikke sammenblende og naturlig respekt ikke længere eksisterer. F.eks. – og for ikke at tage sagen om hvem der har kompetencen til at bestemme om folkekirken skal tilbyde vielse af par af samme køn og hvem der skal udforme ritualerne der hører til – f.eks. en politimand der bryder ind i en gudstjeneste og som forsvar siger, at han ikke er medlem af folk så det ved han ikke noget om. Men nok især tankerne bag nedsættelse af styringskommission. I virkeligheden er det det eneste der er 'helt inde i staten' – universiteter – domstole – kommuner – nyetablering af hierarki. er Hal Koch's grundpræmis om, at staten ikke er absolut, problematiseret – netop af en sekulær retsopfattelse? Altså: hvis staten

har al kompetence – er det så ikke en absolutisering af retten, som også en luthersk teologi må protestere imod? Altså: har staten ændret sig på en måde, der gør, at også dansk lutherdom er nødt til at gentænke en retsetik?

13. hertil kommer spørgsmålet om det fremtidige fundament for retten. Sekulær filosofi. Nyttefilosofi. Ikke længere de ti bud som almen menneskelig fælles forståelse? Demokrati – som et spørgsmål om at tælle – eller demokrati som også anerkendende en retlig grænse for stat og ret – og da hvilken? Altså: har retten og rettens filosofi ændret sig på en måde, der gør at også dansk lutherdom er nødt til at gentænke en mulig retsetik som andet end 'demokrati', overlapping consensus mv?
14. religionerne nye praksisformer. Klarere skel. Højreorienteringen (jf oxford bevægelse mv). altså: har også kristendommen i praksis etableret så mange nye praksis former, at der er behov for en religionsfilosofisk gentænkning af en luthersk retsetik?
15. Muligt at genskabe en forestilling om at kristendommen frigør den enkelte og vender ham ud mod samfundet – og at retten er sekulær uden retlige frirum for religioner – uden at begå overgreb på religioner? Skal en luthersk retsfilosofi altså netop være helt sekulær og understøtte en sekulær filosofisk tilgang til retten? Eller har også lutherdommen noget at sige som religion i en retsudvikling – generelt i samfundet? Konkret i forhold til retlige områder, der regulerer religion (også som institution).
16. jeg ved det ikke. Jeg spør. Jeg plejer selv at mene, at for lutherdommen er retten ret og sekulær – men jeg er kommet i tvivl.

VM – den katolske kirkes verdenskrise i pædofilisagerne – institutionens manglende reaktion / behandlet efter kanonisk ret.

Torkild: statens absolutering – individet. Def. Af ind i forhold til staten. Ikke se ud af eksemplerne. Ikke se at staten handler absolutistisk. Er kirken noget særligt som ordning. Den lutherske kirke har ingen mellemvej, en org som enhver anden. Spm er hvem der ordner?

Johannes: apokalyptisk tendens. Det principielle handler ikke blot om retten, men om demokratiet. Lovgivning ligger vel i parlamentet. Ikke en monopolstørrelse. I bedste fald en pluralitet.

Martin: den fordømte rest og subjektivitet og menneskerettigheder og – hvordan kan man befordre den hellige rest i retssystemet

Amnon: det skal staten holde sig fra

Eberhard: ret er ret og ret er sekulær – hvad mener du med det? 'kun rationelt'. Der indgår religiøse vurderinger – men de indgår via – hvad? Mener du mere noget om hvem der bestemmer? Fyrstespejl – bibelske normer – (Amnon)

Mathias: Stahl præses en tredje vej end den protestantisk dialektiske model hos Hegel og Kierkegaard. Men er det en farbar vej, når nationsbegrebet er forladt?

Niels: noget der er sket inden for juraen – ret, ikke retfærdighed. Handler det ikke om, at man er ude på at finde på noget som grundlaget – det kan være religion – er det et juridisk problem. Ikke et problem vi havde i Ross' tid.

Dabelsteen: ret er ret og sekulær hvordan relaterer det til din vision af at der er grænser for lovgivningsmagt

Johannes: hvor kommer rettens kilder? Demokratiet? Ikke hentes ud af en retstænkning som sådan. Retten til at have rettigheder pga menneskets værdighed. Er vi ligeglade med det så har vi problemer. Ikke sige hvad den lutherske **kirke** kan bidrage med andet end bud på hvad mennesket har af værdighed.

Torkild: retten er sekulær så længe man legitimt kan diskutere den – ikke når den skal hvile på et grundlag der ikke må diskuteres

Margit: de globaliserede modeller klargør de forskellige muligheder. Svare på dit normative spørgsmål: gå meget mere empirisk til værks. Hvilke konsekvenser ville en 'religiøs' ret. Hvilke ulemper har det for religiøse minoriteter, at der er en sekulær ret. Dispositionen til mig bog - !!! -

Carsten: sekularisering af retten hos Luther - ? under fornuftens suveræne autoritet, en aristotelisk dømmekraft – hegels fornuftsforståelse vil integrere retten og magten og kærligheden (sekulært forstået)